

Geachte leden van de commissie Leefomgeving,

Namens Stichting Behoud Groene Loper Kunrade stuur ik u hierbij een brief behorend bij agendapunt 7.1 van de vergadering van 11 september 2026: P-26-003.

Met vriendelijke groet,
M. van Wesel

Betreft: Civiele kunstwerken, stikstof en (woning)bouw

Geachte leden van de commissie Leefomgeving,

Het voorliggende rapport van de Zuidelijke Rekenkamer verschaft u niet alleen inzicht in het beheer van civiele kunstwerken, maar laat ook zien welke grote vervangingsopgave er in het verschiet ligt. Ook het Rijk heeft een soortgelijke opgave betreffende civiele kunstwerken in Limburg. Deze civiele kunstwerken zijn voor een belangrijk deel cruciaal voor de bereikbaarheid, veiligheid en economie van Limburg.

Veel van de provinciale en rijks infrastructuur in onze provincie bevindt zich dicht bij stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De Zuidelijke Rekenkamer geeft aan dat “volledige vervanging van kunstwerken doorgaans niet onder de vrijgestelde onderhoudscategorie valt”. Dit betekent dat voor vervanging een AERIUS-berekening gemaakt dient te worden en eventueel een vergunningstraject doorlopen moet worden om deze projecten juridisch mogelijk te maken en tijdig te kunnen uitvoeren.

Gelijktijdig zijn er op veel plaatsen in Limburg (woning)bouwprojecten gepland die zowel in de bouw- als in de gebruiksfase voor stikstofdepositie zorgen in dezelfde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Hoewel vanuit het Rijk een voorstel ligt om het land van het stikstofslot af te krijgen, is het maar de vraag hoeveel extra ruimte dit in Limburg zal opleveren, los van de vraag of en in welke vorm dit voorstel uiteindelijk geïmplementeerd wordt.

Als voorbeeld kan worden gewezen op de toekomstige vervanging van de brug Kunderberg aan de A79, nabij de Natura 2000-gebieden Kunderberg en het Geleenbeekdal bij Terworm en Cortenbacherbos. In dit gebied zijn ook verschillende woningbouwprojecten gepland in het kader van het Masterplan Wonen. Deze projecten kunnen zowel in de bouw- als in de gebruiksfase leiden tot extra stikstofdepositie op deze gebieden en daarmee een beroep doen op de beschikbare stikstofruimte.

Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om een keuze tussen twee gelijkwaardige bouwopgaven. Deze (woning)bouwprojecten betreffen nieuwe ontwikkeling, terwijl onderhoud, renovatie en vervanging van bestaande infrastructuur noodzakelijk zijn om de veiligheid, bereikbaarheid en economische functionaliteit van Limburg te waarborgen. Het beschikbaar komen van stikstofruimte voor nieuwe ontwikkelingen mag er daarom niet toe leiden dat noodzakelijke infrastructuurvervanging wordt verdrongen.

Uitstel van noodzakelijke vervanging is bovendien niet onbeperkt mogelijk. Instandhouding en tijdige vervanging van infrastructuur zijn noodzakelijk vanuit het

oogpunt van (constructieve) veiligheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid. Wanneer vervanging door het ontbreken van stikstofruimte wordt uitgesteld, ontstaat daarmee niet alleen een economisch risico, maar ook een risico voor de veiligheid en continuïteit van de infrastructuur. Het kan niet de bedoeling zijn dat nieuwe ontwikkelingen in Limburg mogelijk gemaakt worden, waardoor de noodzakelijke instandhouding van bestaande infrastructuur niet meer uitvoerbaar blijkt.

Er dient voorkomen te worden dat (woning)bouwprojecten de stikstofruimte innemen die in de nabije toekomst noodzakelijk is voor vervanging en renovatie van provinciale en rijks infrastructuur. De volgorde waarin beschikbare stikstofruimte wordt benut is daarom niet zonder consequenties. Wanneer deze ruimte al voor nieuwe ontwikkelingen wordt benut, kan dit de mogelijkheden beperken om op een later moment de noodzakelijke infrastructuurvervanging mogelijk te maken. Hier dient voldoende op geanticipeerd te worden om economische schade, bereikbaarheidsproblemen en veiligheidsrisico's als gevolg van het uitstellen van noodzakelijke infrastructurele onderhouds- en vervangingsprojecten te voorkomen

Het is daarom aan te bevelen om een inschatting van de benodigde stikstofruimte voor het vervangen van deze provinciale en rijks infrastructuur per Natura 2000-gebied al in kaart te brengen en hier bij de toekomstige verdeling en beschikbaarstelling van stikstofruimte rekening mee te houden. Aangezien het hierbij gaat om zowel provinciale als rijks infrastructuur, is afstemming met Rijkswaterstaat en eventueel ProRail van belang. Hierdoor kan bij toekomstige vergunningverlening en besluitvorming over (woning)bouwprojecten rekening worden gehouden met de ruimte die noodzakelijk is voor de instandhouding en vervanging van onze cruciale infrastructuur.

Wij verzoeken de commissie daarom om de gedeputeerde te vragen om:

- de verwachte vervangingsopgave van provinciale civiele kunstwerken voor de komende 10 à 15 jaar in kaart te brengen;
- daarbij inzichtelijk te maken welke vervangingsprojecten mogelijk gevolgen hebben voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en welke potentiële stikstofruimte daarvoor nodig is;
- deze analyse, waar mogelijk, uit te breiden met de relevante vervangingsopgave van Rijkswaterstaat en eventueel ProRail en hierover afstemming met het Rijk te zoeken;
- en bij de ontwikkeling, verdeling en beschikbaarstelling van stikstofruimte de noodzakelijke instandhouding, renovatie en vervanging van bestaande vitale infrastructuur als randvoorwaarde mee te nemen, zodat nieuwe ontwikkelingen deze noodzakelijke opgave niet kunnen verdringen.

Wij vragen u deze samenhang nadrukkelijk mee te nemen in de verdere bespreking van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer en in het provinciale stikstof- en ruimtelijke beleid. Wij vinden het van belang dat voorafgaand aan het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen voldoende inzicht bestaat in de stikstofruimte die noodzakelijk is voor de instandhouding en tijdige vervanging van bestaande vitale infrastructuur.

Met vriendelijke groet,

Drs. Ing. M.G. van Wesel

Namens Stichting Behoud Groene Loper Kunrade